Bundel - Raadsvergadering van 6 oktober 2026

Extra raadsvergadering inzake bespreking samenwerkingsakkoord.

1 Opening

2 Bespreken samenwerkingsakkoord
Tijdens de raadsvergadering wordt het samenwerkingsakkoord van de coalitiepartijen besproken. Het samenwerkingsakkoord vormt de politieke basis voor de komende bestuursperiode en zal worden gebruikt als vertrekpunt voor het opstellen van het collegeuitvoeringsprogramma.
Het samenwerkingsakkoord is een bespreekstuk. Dat betekent dat de raad het akkoord niet formeel vaststelt, maar hierover met elkaar en met de indieners van het samenwerkingsakkoord het politieke gesprek voert.
De bespreking vindt plaats in twee termijnen. Fracties krijgen daarmee de gelegenheid om vragen te stellen over de inhoud en de gemaakte keuzes, hun visie en politieke aandachtspunten mee te geven.
De bespreking is vooral bedoeld om het politieke gesprek over de koers en ambities te voeren.

Samenwerkingsakkoord 2026-2030

3 Sluiting

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

SAMENWERKINGSAKKOORD 2026-2030

GEMEENTE EDAM-VOLENDAM

SEPTEMBER 2026

SAMEN NAAR 2030

ONS Belang, Volendam|80, VVD en BVNL Edam-Volendam hebben een samenwerkingsakkoord voor 2026-2030 bereikt. Met het voorliggende akkoord willen de partijen **de kracht van samenwerking centraal stellen.**

Samen met inwoners, ondernemers, dorpsraden, verenigingen en maatschappelijke organisaties werken we aan de kleine en grote opgaven van de prachtige gemeente en bouwen we aan de toekomst.

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	**4**
Hoofddoelen per thema	**6**
Bestuur, dienstverlening , participatie en communicatie	**7**
Financiën	**10**
Gemeentelijke organisatie	**12**
Wonen en Ruimtelijke ontwikkeling	**14**
Samenleving en Participatie | Sociaal Domein	**18**
Leefbaarheid en Openbare Ruimte	**22**
Mobiliteit en Parkeren	**25**
Economie, Toerisme en Waterfront	**27**
Kunst en Cultuur	**29**
Regio en Zelfstandigheid	**31**
Openbare Orde en Veiligheid	**32**

1. INLEIDING

Edam-Volendam wordt gekenmerkt door betrokken inwoners, ondernemende families, actieve verenigingen en voorzieningen waar veel gemeenten jaloers op zijn. Dit heeft onze gemeente veel gebracht, op het gebied van sport, werkgelegenheid, cultuurhistorie en een sterk gemeenschapsgevoel. Om ook voor de toekomst te behouden wat we met elkaar, en voor elkaar hebben opgebouwd, is het nodig dat alle handen ineen worden geslagen. Politiek, bestuur, samenleving, verenigingen en organisaties; ieders inzet moet op waarde worden geschat en gewaardeerd.

De uitdagingen

- Woningbouwopgave
- Beperkingen in netcongestie
- Toenemende druk op Wmo en Jeugdzorg
- Sterk stijgende gemeentelijke kosten
- Flinke investeringen in infrastructuur en projecten
- Financiële begroting onder structurele druk

Inzet 2026-2030

De basis stabiel houden en iets extra's doen waar het kan.
Dat betekent gezonde financiën, een gemeente die ruimte biedt aan ideeën van inwoners en ondernemers, het behoud van maatschappelijke voorzieningen, veilige en goed onderhouden straten en blijvende aandacht voor de gezondheid van onze jongeren en ouderen.

De ambtelijke organisatie speelt daarin een onmisbare rol. Onze ambtenaren zetten zich dagelijks in voor de gemeente, kennen de organisatie en de samenleving en beschikken over de kennis en expertise die nodig zijn om onze ambities te vertalen naar concrete resultaten.

Onze koers

Met het voorliggende samenwerkingsakkoord willen de partijen de kracht van samenwerking centraal stellen, en samen met inwoners, ondernemers, dorpsraden, verenigingen en maatschappelijke organisaties werken aan kleine en grote opgaven van deze prachtige gemeente.

Kort samengevat draait het akkoord om vijf hoofddoelen:

- **Dienstbare en benaderbare gemeente** – Een goede dienstverlening staat centraal, met duidelijke communicatie, vroegtijdige participatie en een gemeente die bereikbaar en benaderbaar is.
- **Financiële discipline en scherpe keuzes** – In beginsel geen stapeling van nieuwe ambities zonder dekking. Eerst gezonde gemeentefinanciën, beheersing van kosten en prioritering van taken en projecten.
- **Ruimte voor wonen, ondernemers en lokale initiatieven** – De woningbouwopgave staat centraal en is gebaseerd op de behoeften van lokale woningzoekenden. Tegelijkertijd krijgen ondernemers, verenigingen en initiatiefnemers meer ruimte, minder regeldruk en goede begeleiding.
- **Sterke samenleving en leefbare kernen** – Investeren in preventie, gezondheid, vrijwilligers, mantelzorg, sport, cultuur en toerisme, groen, veilige openbare ruimte, verkeersveiligheid en voorzieningen die alle kernen leefbaar houden.
- **Samenwerking vanuit eigen kracht** – Samenwerken met inwoners, ondernemers, dorps- en wijkraden, instellingen en regio's waar dat nodig is, maar met behoud van lokale identiteit, zelfstandigheid en zeggenschap.

2. HOOFDDOELEN PER THEMA

Dienstverlening

een bereikbare en oplossingsgerichte gemeente, met aandacht voor communicatie en meer invloed voor inwoners, dorps- en wijkraden en ondernemers.

Financiën

Behoud financieel gezonde gemeente. Bezuinigingen en efficiëntie realiseren. Nieuwe lasten zoveel mogelijk beperken tot inflatiecorrectie. In beginsel geen nieuwe ambities zonder financiële dekking bovenop bestaande opgaven stapelen.

Gemeentelijke organisatie

Minder regeldruk, en efficiëntieverbetering binnen de organisatie. Beperken externe inhuur door werving en opleiding van eigen medewerkers. Vrijkomende functies niet automatisch vervangen.

Wonen en Ruimtelijke ontwikkeling

Stevig blijven inzetten op woningbouw in alle kernen, met prioriteit voor de Lange Weeren en transformatie van de Julianaweg.

Samenleving en Participatie (Sociaal Domein)

Nadruk op preventie, gezondheid, zelfredzaamheid en ondersteuning van mantelzorgers, vrijwilligers en verenigingen. Beheersing kosten op het gebied van de Wmo en Jeugdzorg is essentieel, met behoud menselijke maat

Leefbaarheid en Milieu

Investeren in schone, veilige en groene openbare ruimte in alle kernen. De milieustraten blijven behouden en er wordt geen ander systeem voor de afvalstoffenheffing van huishoudens ingevoerd.

Mobiliteit en parkeren

Uitvoering bestaande Mobiliteitsplan met verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid als uitgangspunten. Betaald parkeren wordt pas overwogen als dit aantoonbaar bijdraagt aan deze uitgangspunten.

Economie en Toerisme

Ondernemers meer ruimte geven voor initiatieven, regeldruk verminderen en samenwerken tegen leegstand. Toerisme passend bij karakter van de verschillende kernen. Grootschalige campings in de Zeevang zijn niet wenselijk (rekening houdend met bestaande wet- en regelgeving

Kunst en Cultuur

Ondernemers, culturele instellingen, musea, verenigingen, organisatoren en vrijwilligers krijgen ruimte en waardering om nieuwe culturele initiatieven en activiteiten te ontplooien die onze culturele identiteit meer zichtbaar maken in de openbare ruimte of op specifieke locaties

Regio en Zelfstandigheid

Samenwerken waar dat nodig is,
maar zelfstandigheid staat voorop.

Openbare Orde en Veiligheid

Vergroten van veiligheid en leefbaarheid in alle kernen, met nadruk op veilige openbare ruimte voor vrouwen, strengere verkeershandhaving, aanpak van ondermijning en overlast, zichtbare BOA's, veilig uitgaan en bescherming van kwetsbare verkeersdeelnemers.

3. BESTUUR, DIENSTVERLENING, PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

De samenwerkende partijen staan voor een transparant en betrouwbaar bestuur, waarin goede dienstverlening, heldere communicatie en vroegtijdige participatie centraal staan. We bouwen verder aan een lerende gemeentelijke organisatie die voortdurend zoekt naar verbetering van dienstverlening, participatie en communicatie.

Actief betrekken van inwoners

Dorps- en wijkraden, contactgroepen, belangenbehartigers en andere betrokken inwoners beschikken over waardevolle kennis van de praktijk. Zij weten wat goed gaat en waar verbetering mogelijk is. Daarom geven we inwoners en betrokken organisaties een actieve rol bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van lokaal beleid.

Praktijkcasussen, initiatieven en ervaringen van inwoners kunnen belangrijke signalen zijn om beleid, dienstverlening of de inrichting van de openbare ruimte te verbeteren. We onderzoeken hoe deze inbreng structureel kan worden meegenomen en geborgd in beleid, besluitvorming en werkprocessen.

Participatie begint bij gehoord en gezien worden

In de komende bestuursperiode willen we ervoor zorgen dat inwoners en betrokken organisaties zich gehoord, gezien en serieus genomen voelen. We intensiveren de samenwerking met dorps- en wijkraden, contactgroepen en andere betrokken partijen en maken duidelijke afspraken over het indienen en behandelen van zowel gevraagde als ongevraagde adviezen.

Dit vraagt om een cultuur waarin politiek, bestuur en organisatie voortdurend leren van signalen uit de samenleving. Klachten en adviezen zien we niet alleen als individuele meldingen, maar ook als mogelijke aanwijzingen voor bredere of structurele problemen. We onderzoeken daarom actief of sprake is van terugkerende patronen en gebruiken deze inzichten om onze dienstverlening en werkwijze te verbeteren.

De gemeente is een organisatie die meedenkt, aanspreekbaar is en helder uitlegt waarom iets wel of niet kan.

Dienstverlening

Bij de dienstverlening van de lokale overheid staan menselijke maat, duidelijkheid, betrouwbaarheid en transparantie centraal. Landelijke ontwikkelingen, zoals de Wet open overheid en de veranderingen als gevolg van de Omgevingswet, vragen samen met lokale behoeften om een toekomstgerichte aanpak.
We zien dienstverlening als een continu leerproces. Het bestuur stuurt actief op verbetering en zorgt ervoor dat signalen uit de samenleving en uit de organisatie worden benut om de dienstverlening verder te ontwikkelen.

Ook onderzoeken we of een gemeentelijke ombudsman kan bijdragen aan het verbeteren van de dienstverlening en het versterken van de positie van inwoners.

Communicatie

Goede communicatie is het cement dat deze ambities met elkaar verbindt. De gemeente is bereikbaar, reageert tijdig op terugbelverzoeken en e-mails en communiceert helder over besluiten en procedures. Dit is een belangrijke voorwaarde voor vertrouwen in de overheid.

Ook de interne communicatie tussen afdelingen verdient aandacht. Goede interne samenwerking is immers een voorwaarde voor goede communicatie met inwoners. Bewonersbrieven en andere vormen van communicatie worden daarom regelmatig geëvalueerd en waar nodig verbeterd.

Communicatie is mensenwerk en daarmee een blijvend leerproces. Daarom wordt periodiek inzicht gegeven in het aantal klachten, de aard daarvan en terugkerende thema's. Het bestuur gebruikt deze informatie actief om verbeteringen in dienstverlening en communicatie door te voeren.

ONZE AANPAK

Dienstverlening en communicatie centraal. Anders werken, werkt!

- Verdere professionalisering van de communicatie zodat deze helder, toegankelijk en begrijpelijk is.
- Waardering en bescherming van ambtenaren, gekoppeld aan een cultuur van professionele dienstverlening.
- Bij complexe initiatieven krijgt de initiatiefnemer één vast aanspreekpunt binnen de gemeente.
- Het principe: meedenken binnen de regels. Als iets niet kan, legt de gemeente helder uit waarom en wordt waar mogelijk meegedacht over mogelijke alternatieven.
- Actief evalueren van praktijkcasussen en interne processen kritisch bekijken en verbeteren waar nodig.
- Tijdige terugkoppeling na telefonische contactmomenten en e-mails
- Actieve betrokkenheid van de hele gemeenteraad, inwoners, ondernemers, verenigingen en dorps- en wijkraden.
- Voor verenigingen en instellingen een vast aanspreekpunt binnen de gemeente, dat vragen kan beantwoorden of uitzetten bij de juiste persoon binnen de organisatie.
- Het bestuur onderzoekt de mogelijkheid om periodiek momenten te organiseren waarop inwoners en ondernemers rechtstreeks het gesprek aan kunnen gaan met ambtenaren en/of wethouders.

4. GEZONDE GEMEENTEFINANCIËN

De gemeentelijke financiën staan landelijk onder druk. Ook in Edam-Volendam stijgen de kosten, terwijl het Rijk steeds minder middelen beschikbaar stelt voor onder meer wettelijk verplichte taken zoals jeugdzorg en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Tegelijkertijd heeft de gemeente grote ambities op het gebied van wonen, werken en de ontwikkeling van de gemeente. Voorbeelden hiervan zijn de transformatie van bedrijventerrein Julianaweg, de ontwikkeling van de Lange Weeren en de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein in de Purmer. Ook het onderhoud van straten en openbaar groen en het in stand houden van de milieustraten vragen om blijvende aandacht en financiële middelen.

De financiële positie van Edam-Volendam vraagt daarom om discipline, prioritering en heldere politieke keuzes. Bezuinigingen zijn nodig en worden gerealiseerd. Nieuwe ambities worden in beginsel niet zonder financiële dekking bovenop bestaande opgaven gestapeld. Eerst moet duidelijk zijn wat iets kost, welke structurele lasten het met zich meebrengt, welke risico's eraan verbonden zijn en hoe dit wordt gefinancierd.

Het financieel beleid moet begrijpelijk en transparant zijn. Inwoners moeten kunnen zien waar gemeentelijk geld vandaan komt, waaraan het wordt besteed en waarom bepaalde keuzes worden gemaakt. Bij grote investeringen worden nut, noodzaak, planning, risico's, structurele lasten en financiële dekking vooraf inzichtelijk gemaakt.

De gemeente richt zich in de eerste plaats op haar kerntaken: wonen, veiligheid, bereikbaarheid, dienstverlening, voorzieningen, het Sociaal Domein en het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

ONZE AANPAK

Realistisch begroten en keuzes maken

- Structurele lasten worden gedekt door structurele baten.
- Alle programma's binnen de begroting werken met meerjarige uitgavenplafonds, waarbij tegenvallers primair binnen de eigen programma's worden opgevangen.
- Budgetten worden doelmatig benut. Middelen die niet nodig zijn voor het oorspronkelijke doel vloeien terug naar de algemene middelen, tenzij sprake is van noodzakelijk bevonden uitstel.
- Gezien de grote financiële uitdaging, ambities en risico's zullen bezuinigingsmogelijkheden grondig worden onderzocht en benut.
- De stijging van gemeentelijke lasten voor inwoners blijft zoveel mogelijk beperkt tot de inflatiecorrectie.
- Invoering van een OZB-compensatiefonds zal worden onderzocht, waarbij een rekeningoverschot (deels) wordt teruggegeven of verrekend met het volgende jaar
- Bij de prioritering van de projecten ligt de nadruk in eerste instantie op de Lange Weeren, de Purmer en de transformatie van bedrijventerrein Julianaweg.
- Een nieuw gemeentehuis is pas aan de orde wanneer de financiële situatie dit toelaat. Dit mag niet leiden tot extra belastingverhoging voor inwoners of sluiting van belangrijke voorzieningen. De samenwerkende partijen nemen hierover zelfstandig een beslissing.
- Er worden eenduidige financiële kaders voor solvabiliteit, weerstandsvermogen en schuldquote opgesteld.
- Risico's bij grote projecten en de openeindregelingen binnen het Sociaal Domein worden zoveel mogelijk beperkt en strak gemonitord.

5. GEMEENTELIJKE ORGANISATIE

Een sterke gemeentelijke organisatie is een belangrijke voorwaarde voor goede dienstverlening en het realiseren van onze ambities. Wij zien ambtenaren niet alleen als ondersteuning van het bestuur, maar als professionele en betrokken partners die vanuit hun deskundigheid bijdragen aan het realiseren van onze gezamenlijke doelen.

Dat vraagt om een open en professionele samenwerking tussen bestuur en organisatie, met ruimte voor deskundigheid, kritische reflectie en praktische uitvoerbaarheid. Politiek-bestuurlijke ambities moeten worden vertaald naar beleid en uitvoering die haalbaar, effectief en betaalbaar zijn.

Tegelijkertijd kijken we kritisch naar de inrichting van de organisatie, de efficiëntie van processen en mogelijkheden om kosten te beheersen. Bij het ontstaan van vacatures, bijvoorbeeld als gevolg van de komende uitstroom door pensionering, wordt daarom eerst gekeken of werkzaamheden anders, slimmer of efficiënter kunnen worden georganiseerd. Daarbij staat niet het automatisch vervangen van functies centraal, maar de vraag welke capaciteit en deskundigheid de organisatie nodig heeft om haar taken goed uit te voeren.

We blijven investeren in een moderne, wendbare en effectieve gemeentelijke organisatie. Processen worden waar mogelijk eenvoudiger en efficiënter ingericht en we benutten de mogelijkheden van digitalisering, automatisering en verantwoord gebruik van AI. Daarbij blijven menselijke maat, privacy, veiligheid en kwaliteit van dienstverlening belangrijk.
Ook willen we de afhankelijkheid van externe inhuur verminderen. Waar mogelijk investeren we in het aantrekken, opleiden en behouden van eigen medewerkers en in het ontwikkelen van kennis en expertise binnen de organisatie.

Waar dit bijdraagt aan kwaliteit, continuïteit en kostenbeheersing, benutten we samenwerkingsmogelijkheden met andere gemeenten en maatschappelijke of professionele partners. Samenwerking is daarbij een middel en geen doel op zichzelf. Het mag niet ten koste gaan van de kwaliteit van dienstverlening, de democratische zeggenschap of de zelfstandigheid van Edam-Volendam.

ONZE AANPAK

Efficiënter werken en kansen benutten

- De natuurlijke uitstroom, o.a. door pensionering, benutten om de organisatie toekomstbestendig in te richten. Daarbij wordt eerst beoordeeld of werkzaamheden anders, slimmer of efficiënter kunnen worden ingericht en welke capaciteit daarvoor nodig is.
- Innoveren is belangrijk. Efficiëntieverbetering binnen de organisatie door een betere procesinrichting, digitalisering en automatisering. Er wordt ingezet op verantwoord gebruik van AI en het verminderen van de kosten voor externe inhuur door bij voorkeur te kiezen voor werving en opleiding van eigen medewerkers.
- Samenwerken met andere gemeenten en partners mogelijk maken waar dit meerwaarde oplevert. Deze mogelijkheden benutten wanneer het bijdraagt aan kwaliteit, continuïteit en/of kostenbeheersing. Samenwerken mag niet leiden tot afhankelijkheid van derden of ambtelijke fusie.

6. WONEN EN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

De woningbouwopgave blijft groot en urgent. Jongeren, jonge gezinnen, senioren en andere lokale woningzoekenden moeten perspectief houden op een woning in hun eigen gemeente. Daarom wordt vol ingezet op woningbouw.

Woningbouwlocaties

- Lange Weeren – Grootste en meest urgent
- Julianaweg – Transformatie bedrijventerrein

Kleinere locaties

- AMVO, Tase, Foksiastraat, Rabobank, Zeestraat, de Meermin, Waterrijk, Land van Kwadijk, de Watering

In alle kernen wordt gekeken waar passend kan worden gebouwd. Daarbij wordt onder meer gekeken naar inbreiding, herontwikkeling van vrijkomende bedrijfslocaties en kleinschalige uitbreidingen, waar dit ruimtelijk en verkeerskundig verantwoord is.
In de Zeevang zijn de mogelijkheden, mede vanwege het weidevogelrichtlijngebied, beperkt. We blijven binnen de provinciale kaders zoeken naar mogelijkheden om passende woningbouw te realiseren en zullen hiervoor actief het gesprek met de provincie aangaan.

Het aantal thuiswonende starters van 23 jaar en ouder is sterk toegenomen. Ook de wachtlijsten bij woningcorporaties blijven lang en groeien. Daarom wordt de woningmarkt jaarlijks gemonitord en wordt de woningbouwplanning waar nodig bijgesteld.

Voorrang eigen ingezetenen

In de vorige bestuursperiode is de Huisvestingsverordening aangepast. Daarin is de mogelijkheid opgenomen om via een vergunningensysteem eigen ingezetenen zoveel mogelijk voorrang te geven bij de toewijzing van woningen. Dit systeem wordt in de komende periode verder ontwikkeld en benut binnen de wettelijke mogelijkheden.

Initiatievenloods

Om nieuwe initiatieven een kans te geven, blijft de gemeente de Initiatievenloods faciliteren. Initiatiefnemers kunnen hier plannen indienen zonder direct een formele vergunningaanvraag te hoeven doen. De Initiatievenloods biedt de mogelijkheid om snel duidelijkheid te krijgen over de haalbaarheid van een plan, zonder dat initiatiefnemers vooraf onnodig veel kosten hoeven te maken. We stimuleren daarbij een open en oplossingsgerichte houding vanuit de gemeente, waarbij de ambities uit de Omgevingsvisie centraal staan.
In het eerste jaar van de komende bestuursperiode wordt de werkwijze geëvalueerd. Op basis daarvan worden verbeteringen doorgevoerd.

Transformatie Julianaweg

De gemeenteraad heeft besloten dat aan de westzijde van het Edam-Volendamse deel van de Purmer-Noord een nieuw bedrijventerrein wordt ontwikkeld. De betreffende gronden zijn inmiddels aangekocht en het omgevingsplan is in procedure.

Dit nieuwe bedrijventerrein biedt bedrijven uit onze gemeente ruimte om te verplaatsen en zich verder te ontwikkelen. Hierdoor kunnen bedrijven groeien, efficiënter werken, beter bereikbaar worden en verduurzamen.

Door de verplaatsing ontstaat ruimte om de locaties aan de Julianaweg te transformeren naar woningbouw en bijbehorende functies, zoals maatschappelijke voorzieningen, kantoren, lichte bedrijvigheid, sport en mogelijk winkels.

We willen deze transformatie actief stimuleren en eigenaren uitnodigen om te onderzoeken welke plannen haalbaar zijn. Om te voorkomen dat lopende initiatieven afhaken en het gebied op slot raakt voor woningbouw, bieden we waar nodig maatwerk bij de toepassing van de spelregels uit de Ontwikkelstrategie.

Daarbij bewaken we de samenhang tussen locaties en voorkomen we precedentwerking en het afschuiven van problemen naar toekomstige projecten of de openbare ruimte.
Naast het reeds verworven deel van de Purmer dat grenst aan de Baanstee komt er geen verdere uitbreiding richting Edam. Daarmee blijft een groene buffer tussen Edam en Purmerend behouden.

Grondbeleid

Het grondbeleid dat in de periode 2022-2026 is ingezet, wordt voortgezet. Waar nodig en verantwoord wordt het juridische instrumentarium voor een actieve grondpolitiek ingezet om de doelen uit de Omgevingsvisie te realiseren. Investeringen moeten uiteindelijk worden terugverdiend. Er worden geen verlieslatende grondcomplexen aangegaan. Gronden worden niet aangekocht zonder dat vooraf een plan en een onderbouwde afweging zijn gemaakt.

Vastgoed

De gemeente heeft circa 50 vastgoedobjecten in eigendom. Periodiek wordt beoordeeld of het noodzakelijk is deze panden in eigendom te houden. Gemeentelijk vastgoed wordt goed onderhouden en wordt in beginsel ingezet voor maatschappelijke doeleinden of gemeentelijke huisvesting. Wanneer een pand niet langer nodig is, of wanneer samenvoeging met andere functies efficiënter is, kan het worden afgestoten. Vastgoed kan ook worden aangehouden als strategisch bezit wanneer dit nodig of wenselijk is voor toekomstige maatschappelijke functies of herontwikkeling.

Toezicht en handhaving op de bouw en het gebruik van bouwwerken

De gemeenteraad heeft het VTH-beleid (vergunningverlening, toezicht en handhaving) vastgesteld. We handhaven op illegale bebouwing en illegaal gebruik wanneer sprake is van onder meer veiligheidsrisico's, aantasting van monumenten of gegronde klachten. Ook in vergelijkbare gevallen wordt consequent gehandeld.

Bij ieder handhavingsvraagstuk wordt beoordeeld of de maatregel evenredig is. Tegelijkertijd is het uitgangspunt duidelijk: inwoners en bedrijven houden zich aan de regels voor vergunningvrij bouwen en vragen, wanneer dat verplicht is, tijdig een omgevingsvergunning aan.

Samenwerken met de gemeenteraad vanuit de omgevingsvisie

De gemeente werkt verder aan de implementatie van de Omgevingswet, die op 1 januari 2024 in werking is getreden. Uiterlijk in 2032 moeten de regels uit de verschillende bestemmingsplannen zijn samengebracht in één omgevingsplan.

Om tijdig te kunnen bepalen welke regels moeten worden aangepast, is inzicht nodig in toekomstige beleidskeuzes. Daarom wordt in de komende bestuursperiode de Omgevingsvisie tegen het licht gehouden.

Via een voortgangsrapportage wordt inzichtelijk gemaakt:

- waar we staan met het realiseren van de ambities uit de Omgevingsvisie;
- welke ontwikkelingen zich voordoen;
- welke beleidsaanpassingen nodig zijn;
- welke onderwerpen in een eerste herziening van de Omgevingsvisie moeten worden opgenomen.

De uitwerking van de Omgevingsvisie vindt plaats in programma's

De Omgevingsvisie kent zes programma's: Waterfront, Energie en Klimaat, Wonen, Werklocaties, Landelijk Gebied en Landschap en Mobiliteit.

Het Warmteprogramma is een wettelijke verplichting, maar gaat niet leiden tot het afkoppelen van wijken van het gasnet. Ook komen er geen emissievrije zones. In 2030 worden deze doelen opnieuw geëvalueerd en geactualiseerd

Daarnaast starten we met de programma's Wonen en Landelijk Gebied en Landschap, met specifieke aandacht voor de Zeevang en de Purmer.

Het programma Landelijk gebied – Zeevang en Purmer

Het programma Landelijk Gebied en Landschap verdient de komende periode bijzondere aandacht. Edam-Volendam beschikt over ruim 8.000 hectare landelijk gebied, met de Purmer en de Zeevang als belangrijke onderdelen.

Verschillende dorpen in de Zeevang hebben inmiddels een dorpsvisie opgesteld. We willen deze ideeën en plannen samenbrengen via een kleine kernen beleid in een programma Landelijk Gebied – Zeevang en Purmer. Ook de aanpak van de ganzenproblematiek krijgt een plek in dit uitvoeringsbeleid voor de kleine kernen.

Provinciaal beleid voor agrarische bedrijven en verschillende geldende richtlijnen en regelgeving stellen grenzen aan de mogelijkheden. Tegelijkertijd zoeken we binnen die kaders actief naar ruimte voor ontwikkeling.

Voor de Purmer is samen met de gemeenten Waterland en Purmerend een visie vastgesteld. In zowel de Purmer als de Zeevang staan natuur, landschap en leefbaarheid centraal. Tegelijkertijd is een sterke lokale economie van groot belang, zowel vanwege de agrarische sector als vanwege toerisme en recreatie.

De mooie dorpen, het water en het landschap bieden hiervoor belangrijke kansen. Daarom werken we samen met ondernemers, dorps- en wijkraden en andere belanghebbenden aan concrete maatregelen die de leefbaarheid, economie en kwaliteit van het landelijk gebied behouden en versterken.

ONZE AANPAK

Blijvende inzet op meer woningen en programma Landelijk gebied - Zeevang & Purmer

- Bouwmogelijkheden benutten, inclusief het principe van “een straatje erbij” waar dit ruimtelijk en verkeerskundig verantwoord is.
- Woningbouw primair gericht op lokale behoefte, met zoveel mogelijk voorrang voor eigen ingezetenen.
- Ruimte voor doelgroepgerichte woonvormen, zoals levensloopbestendige appartementen, hospice, woningsplitsing of kleinschalige verdichting op grote percelen.
- Actief grondbeleid waar dat nodig en verantwoord is om publieke doelen te borgen.
- Aan de slag met plannen en ambities voor de Purmer en Zeevang, en kleine kernen beleid samenbrengen in een programma Landelijk gebied – Zeevang en Purmer.

7. SAMENLEVING EN PARTICIPATIE – HET SOCIAAL DOMEIN

Edam-Volendam kent een sterke samenleving met veel betrokken inwoners, vrijwilligers, verenigingen en maatschappelijke organisaties. Inwoners zorgen voor zichzelf en voor elkaar. Tegelijkertijd is een sterke samenleving niet vanzelfsprekend. Jongeren groeien op in een tijd van toenemende druk en onzekerheid en onze gemeente vergrijst.

Daarom willen we samen met inwoners, organisaties en verenigingen vooruitkijken naar wat nodig is om mee te kunnen doen, gezond op te groeien en prettig ouder te worden. De gemeente ondersteunt en faciliteert waar dat nodig is, binnen financieel houdbare kaders.

Participatie is meer dan een vorm van inspraak

Goede participatie begint met luisteren en samenwerken. We betrekken inwoners en maatschappelijke organisaties actief bij het maken én uitvoeren van beleid. Naast cliëntenpanels zijn ook signalen van inwoners, belangenbehartigers, vrijwilligers, mantelzorgers, het Sociaal Contact Netwerk Edam-Volendam, zorg- en welzijnsorganisaties en dorps- en wijkraden belangrijk.

Bij beleidsvorming en beleidsuitvoering kiezen we waar mogelijk voor een passende vorm van participatie: **raadplegen, adviseren, coproduceren of meebeslissen**. Daarbij maken we gebruik van zowel digitale middelen als persoonlijke contactmomenten.

We faciliteren maatschappelijke voorzieningen die bijdragen aan ontmoeting en verbondenheid. In Edam zoeken we bijvoorbeeld naar mogelijkheden om voorzieningen zoals de bibliotheek te behouden en maatschappelijke functies en verenigingen zoveel mogelijk in de Singel te bundelen.

Strategische aanpak: preventie en een stevige sociale basis.

We willen dat inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen meedoen aan de samenleving, met passende ondersteuning wanneer dat nodig is. Preventie en een sterke sociale basis zijn daarbij essentieel.

Bij de herijking van het beleid Zelf, Samen, Organiseren (2022-2026) zetten we in op een integrale aanpak van preventie, gezondheid en de sociale basis. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar de rol van mantelzorgers en onderzoeken we welke ondersteuning zij nodig hebben.

De Toegang, het Breed Sociaal Loket, wijksteunpunten, Club & Buurthuiswerk, jongerenwerk en programma's voor talentontwikkeling zoals Your Talent vormen samen een belangrijk fundament van het Sociaal Domein. Door problemen vroeg te signaleren en inwoners laagdrempelig te ondersteunen, voorkomen we waar mogelijk dat problemen escaleren naar zwaardere en duurdere zorg.
We willen onder meer de bekendheid en toegankelijkheid van De Toegang verder vergroten.

Jeugd en Talentontwikkeling

Talentontwikkeling is een belangrijke vorm van preventie. Via initiatieven zoals Your Talent krijgen kinderen en jongeren de mogelijkheid hun interesses en talenten te ontdekken. Deelname aan sport, cultuur en muziek draagt bij aan ontwikkeling en zelfvertrouwen.
Ook het vroeg signaleren van specifieke ontwikkelbehoeften, zoals hoogbegaafdheid, verdient aandacht. Samen met onderwijsinstellingen onderzoeken we welke ondersteuning vanuit de gemeente nodig is om signalen eerder te herkennen en passende begeleiding mogelijk te maken.

Gezondheid

Gezondheid gaat over meer dan het voorkomen van ziekte. Leefstijl, woonomgeving en dagelijkse gewoonten spelen eveneens een belangrijke rol. Daarom blijven we investeren in een gezonde leefstijl en een gezonde leefomgeving, onder meer via de lokale en regionale aanpak in het kader van het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA).

Ook blijven we investeren in programma's als LEF en Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG), met als doel een gezonde en veilige toekomst voor onze jeugd.

Gezondheid in de openbare ruimte

De inrichting van de openbare ruimte heeft invloed op gezondheid, bewegen en ontmoeting. Daarom krijgt dit onderwerp de komende bestuursperiode extra aandacht.

De Nota Speelruimte 2020-2029 wordt tussentijds gemonitord. We bespreken met de gemeenteraad of de doelen worden gehaald en nog aansluiten bij de wensen van inwoners.

Bij onderhoud, herinrichting en nieuwe ontwikkelingen, zoals in de Lange Weeren, nemen we de behoeften van inwoners door middel van vroege participatie, mee. Daarbij kijken we niet alleen naar speelplekken, maar ook naar ontmoetingsplekken, veilige looproutes voor ouderen en mensen met een beperking en een toegankelijke openbare ruimte.
Een openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten helpt inwoners om langer zelfstandig mee te doen en kan bijdragen aan het voorkomen van eenzaamheid.

Onderwijs

Goed onderwijs is een belangrijke basis voor ontwikkeling en een gezond leven. De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van het basis-, voortgezet en speciaal onderwijs.
Bij de herijking van het Integraal Huisvestingsplan in 2027 onderzoeken we verschillende mogelijkheden voor professioneel en toekomstbestendig vastgoedbeheer en -ontwikkeling. Op basis daarvan kan de gemeenteraad een weloverwogen keuze maken. Onderwijsvoorzieningen hebben daarnaast een belangrijke maatschappelijke functie. Het behoud van de onderwijsvoorzieningen van het Don Bosco College in Volendam en de Triade in Edam blijft daarom een belangrijk uitgangspunt.

Sport en Verenigingen

Sportverenigingen zijn belangrijk voor gezondheid, ontmoeting en sociale samenhang. Goede samenwerking en duidelijke verantwoordelijkheden tussen gemeente en verenigingen zijn daarvoor noodzakelijk. We zorgen voor korte lijnen, duidelijke aanspreekpunten en tijdige terugkoppeling. We onderzoeken daarnaast of taken en verantwoordelijkheden, bijvoorbeeld rond het onderhoud van sportvelden en -terreinen, meer kunnen worden gecentraliseerd.
Samen met sportverenigingen verkennen we ook alternatieve vormen van inkoop, beheer en samenwerking om het sportbeleid professioneler en efficiënter uit te voeren.

Vrijwilligers van onschatbare waarde

Vrijwilligers zijn onmisbaar voor sportverenigingen, culturele organisaties en initiatieven voor jeugd en ouderen. Tegelijkertijd staat het vrijwilligerswerk onder druk door een afnemend aantal vrijwilligers en toenemende verantwoordelijkheden en administratieve lasten.
We brengen daarom de behoeften van vrijwilligers en organisaties in kaart en onderzoeken wat nodig is om vrijwilligerswerk aantrekkelijk en toekomstbestendig te houden. Daarbij kijken we onder andere naar het vereenvoudigen van subsidieregelingen en het verminderen van administratieve lasten.

Financiële uitdagingen binnen het Sociaal Domein

De omvang en complexiteit van hulpvragen vormen een belangrijke financiële uitdaging. Het Sociaal Domein beslaat een groot deel van de gemeentelijke begroting en maatschappelijke ontwikkelingen kunnen deze druk verder vergroten. Veel uitgaven zijn het gevolg van wettelijke taken, openeinderegelingen of doelgebonden Rijksmiddelen. Vooral de ontwikkeling van de kosten van Wmo en jeugdzorg vragen daarom blijvende aandacht. Beheersing van deze kosten wordt met voorrang onderzocht en eventuele maatregelen zo snel mogelijk doorgevoerd.

We onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om binnen de wettelijke kaders de kosten te beheersen en doelmatiger te werken. Preventie, vroegsignalering en een sterke sociale basis zijn daarbij niet alleen maatschappelijk van belang, maar ook essentieel voor een financieel houdbaar Sociaal Domein. De menselijke maat blijft daarbij het uitgangspunt.

ONZE AANPAK

Samenwerking centraal

- Participatie is meer dan inspraak. Contactgroepen, betrokken inwoners, vrijwilligers en zorg- en welzijnsorganisaties worden betrokken bij het maken en uitvoeren van beleid.
- We investeren in preventie, gezondheid en een stevige sociale basis.
- We blijven investeren in de programma's LEF en Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG).
- De Toegang, het Breed Sociaal Loket, het wijksteunpunt, Club & Buurthuiswerk, jongerenwerk en programma's voor talentontwikkeling zoals Your Talent vormen samen het fundament onder een houdbaar Sociaal Domein.
- We maken de openbare ruimte gezonder, veiliger en toegankelijker met aandacht voor bewegen, spelen en ontmoeten.
- We zetten in op de ontwikkeling van de Singel
- We organiseren de samenwerking met verenigingen praktisch en laagdrempelig, zodat zij zich kunnen richten op hun kerntaak: het bieden van sportactiviteiten aan inwoners.

8. LEEFBAARHEID, OPENBARE RUIMTE EN MILIEU

Een leefbare gemeente begint bij een schone en goed onderhouden openbare ruimte, veilige speelplekken, toegankelijke routes, voldoende groen en sterke voorzieningen. Edam-Volendam bestaat uit verschillende kernen, ieder met een eigen karakter. De inrichting en het beheer van de openbare ruimte sluiten daarom zoveel mogelijk aan bij de identiteit en behoeften van iedere kern.

De openbare ruimte is meer dan alleen een technische opgave. Pleinen, parken, water, speelplekken, verlichting, bankjes en wandelroutes dragen bij aan ontmoeting, gezondheid en de kwaliteit van de leefomgeving. Inwoners en dorps- en wijkraden worden daarom betrokken bij het stellen van prioriteiten.

Leefbaarheid in de historische kernen

De historische kernen van Edam en Volendam zijn belangrijk voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Toerisme mag echter niet ten koste gaan van de leefbaarheid. Niet in Edam en Volendam, maar ook niet in de Zeevang.

Bij de inrichting van de openbare ruimte zoeken we naar een goede balans tussen verkeersveiligheid, bereikbaarheid van ondernemers en het behoud van de historische uitstraling. Daarbij houden we rekening met ontwikkelingen zoals de groei van het aantal elektrische fietsen en auto's en de verduurzaming van historische woningen.
Inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden worden nadrukkelijk betrokken bij deze keuzes.

Werk- met werk

Bij onderhoud en herinrichting zoeken we actief naar mogelijkheden om werk met werk te maken. Door werkzaamheden zoveel mogelijk te combineren, kunnen we met beperkte middelen meer bereiken.
Bij onderhoudswerkzaamheden kijken we daarom tegelijkertijd naar mogelijkheden om veiligheidsknelpunten op te lossen, looproutes toegankelijker te maken en groenvoorzieningen toe te voegen of te verbeteren.

Groen en bomen

Een groene leefomgeving draagt bij aan gezondheid, klimaatbestendigheid, biodiversiteit en een aantrekkelijke woonomgeving. Bij nieuwbouw, herinrichting en onderhoud wordt daarom standaard gekeken waar vergroening mogelijk is.
We hanteren daarbij het uitgangspunt: één boom weg, twee bomen terug. Als bomen vanwege bouw, veiligheid of herinrichting moeten verdwijnen, zorgen we voor zichtbare en gelijkwaardige compensatie binnen de gemeente.

Landschap, natuur en water

Het open landschap, de natuur en het water zijn bepalend voor de identiteit en leefbaarheid van Edam-Volendam. Ze zijn bovendien belangrijk voor de agrarische sector, biodiversiteit en recreatie. We willen dit landschap behouden en tegelijkertijd toekomstbestendig beheren.

De komende bestuursperiode geven we daarom gericht aandacht aan een aantal urgente opgaven:

- **Ganzenproblematiek**: de overlast en schade in de woongebieden en in de Purmer en Zeevang vragen om een effectieve aanpak.
- **Waterbeheer en klimaat:** we beperken risico's van hoogwater en buitendijkse overstromingen vanuit het Markermeer en zorgen voor een klimaatbestendige inrichting van riolering en waterbeheer.
- **Bodemdaling:** we zoeken samen met partners naar oplossingen voor de gevolgen van bodemdaling in de polders, met aandacht voor funderingen, infrastructuur, grondwaterpeil en veenoxidatie.
- **Waterkwaliteit:** we werken aan het verbeteren van de waterkwaliteit en doorstroming om problemen zoals blauwalg en botulisme zoveel mogelijk te voorkomen.
- **Dijkversterking**: noodzakelijke versterking van de Markermeerdijken moet samengaan met zorgvuldige landschappelijke en cultuurhistorische inpassing.
- **Landbouw en natuur:** de agrarische sector heeft behoefte aan een duidelijk langetermijnperspectief, met ruimte voor innovatie en passende nevenactiviteiten. Tegelijkertijd beschermen we de weidevogelpopulaties en ecologische structuren.

Deze opgaven staan niet los van elkaar. We werken hierin nauw samen met onder andere het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK), de provincie Noord-Holland, agrariërs, natuurorganisaties en andere betrokken partijen.

Windenergie

Naast de kleine windmolens voor agrarische bedrijven en de reeds toegestane mogelijkheden op bedrijventerreinen, zijn grotere windturbines in onze gemeente niet wenselijk. Hiermee beschermen we het open polderlandschap en het historische silhouet van Edam-Volendam.

Kernenergie

We staan open voor kernenergie als onderdeel van een betrouwbare, betaalbare en toekomstbestendige energiemix. Ontwikkelingen rond nieuwe vormen van kernenergie, waaronder Small Modular Reactors (SMR's), volgen we actief.
Waar relevant wordt aansluiting gezocht bij regionale onderzoeken, kennisdeling en samenwerking met andere gemeenten, de provincie en het Rijk. Daarbij worden ervaringen en onderzoeken uit andere gemeenten actief betrokken.

Veiligheid, haalbaarheid, betaalbaarheid, ruimtelijke inpassing en leveringszekerheid zijn belangrijke uitgangspunten.

Afvalinzameling

De milieustraten blijven belangrijke lokale voorzieningen. We nemen maatregelen tegen verkeerd gebruik van afvalvoorzieningen door inwoners en bedrijven van buiten de gemeente.
Daarnaast blijven we inzetten op voortdurende voorlichting, met name om de hoeveelheid gft-afval in het restafval verder terug te dringen.
Voor huishoudens wordt geen ander systeem voor de afvalstoffenheffing ingevoerd, zonder tariefdifferentiatie

ONZE AANPAK

Een schone, groene en leefbare gemeente

- Extra aandacht voor wegenonderhoud en de veiligheid voor voetgangers en fietsers in de historische kernen van Edam en Volendam. In overleg met bewoners en belanghebbenden wordt ruimte geboden voor maatwerkoplossingen.
- Behoud en waar mogelijk uitbreiding van groen, met aandacht voor schaduw, klimaatbestendigheid, waterberging en biodiversiteit.
- Buurtgerichte participatiemomenten over groen, speelplekken, straatmeubilair en verkeersveiligheid.
- Belangengroepen zoals de Fietsersbond worden betrokken bij het inrichten van een toegankelijke en veilige openbare ruimte.
- Binnen de onderhoudsopgave en financiële mogelijkheden van de gemeente worden doelen uit de programma's zoals Waterfront actief meegenomen. Dit met als doel om een kwaliteitsslag te behalen in de beleving van de verschillende kernen.
- In lijn met onze Omgevingsvisie ontwikkelen we de hoofdgroenstructuur verder en breiden we het gemeentelijk bomenbestand uit, met als doel minimaal 20% uitbreiding richting 2040.
- Vergroening wordt een integraal onderdeel van het ontwerpproces van de openbare ruimte.
- Lokale milieu- en landschapsuitdagingen vraagt de komende jaren om actieve sturing en nauwe samenwerking met partners zoals het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en Provincie Noord-Holland
- Behoud van de huidige milieustraten als belangrijke lokale voorziening.
- Maatregelen worden getroffen tegen oneigenlijk gebruik en misbruik van afvalvoorzieningen door inwoners of bedrijven van buiten de gemeente.
- Inzet op voortdurende voorlichting om gft-afval in restafval te verminderen
- Er wordt geen ander systeem voor de afvalstoffenheffing van huishoudens ingevoerd.

9. MOBILITEIT EN PARKEREN

Bereikbaarheid en verkeersveiligheid zijn bepalend voor de leefbaarheid van alle kernen. De druk op wegen, schoolroutes, centra en polderwegen neemt toe. Dit vraagt om voortdurende aandacht en zichtbare maatregelen.
De ambities voor mobiliteit zijn vastgelegd in de Omgevingsvisie en het Mobiliteitsplan Edam-Volendam (2024). De komende bestuursperiode willen we deze ambities vertalen naar zichtbare maatregelen. Nieuw beleid is niet nodig als bestaande plannen nog onvoldoende zijn uitgevoerd. Het Mobiliteitsplan wordt daarom verder uitgewerkt in een concreet programma Mobiliteit, met prioriteit voor verkeersveiligheid en met aandacht voor de financiële mogelijkheden.

Drie Pijlers

Veiligheid
0 verkeersdoden, focus op woongebieden

Leefbaarheid
Goede woonkwaliteit en deelname aan het verkeer

Bereikbaarheid
Vlot verkeer en verbinding met omliggende steden

Verkeersveilige inrichting openbare ruimte

De openbare ruimte is niet overal goed toegankelijk voor voetgangers. Dit geldt in het bijzonder voor ouderen en mensen met een fysieke beperking.

Bij herinrichting ontwerpen we daarom zoveel mogelijk vanuit het perspectief van de voetganger. Routes moeten toegankelijk zijn voor onder andere rolstoelgebruikers, mensen met een rollator en ouders met kinderwagens. Daarbij is specifieke aandacht nodig voor routes van en naar zorglocaties.
Een toegankelijke openbare ruimte helpt inwoners om zo lang mogelijk zelfstandig aan het maatschappelijk verkeer deel te nemen.

Regionale bereikbaarheid

Een goede verbinding met omliggende steden is van groot belang voor inwoners, ondernemers en bezoekers. De belangrijkste bereikbaarheidsopgaven liggen daarbij niet alleen op de weg, maar ook bij het openbaar vervoer.

De gemeente blijft daarom actief lobbyen met regionale partners voor instandhouding en waar mogelijk verbetering van de bereikbaarheid.

Betaald parkeren

Betaald parkeren is geen doel op zich. Het wordt alleen overwogen wanneer dit aantoonbaar bijdraagt aan de leefbaarheid of verkeersveiligheid.

Voordat betaald parkeren wordt ingevoerd, kijken we eerst naar alternatieve en minder ingrijpende maatregelen om de parkeerdruk te verminderen. Wanneer parkeermaatregelen nodig zijn, moeten deze voor bewoners, ondernemers en bezoekers duidelijk, eerlijk en praktisch uitvoerbaar zijn.

Koppelkansen benutten

Bij onderhoud aan wegen, groen, speelplaatsen en ondergrondse infrastructuur benutten we zoveel mogelijk koppelkansen. Werkzaamheden die toch al plaatsvinden, kunnen worden gecombineerd met kleinschalige verbeteringen in de openbare ruimte.

ONZE AANPAK

Veilig, bereikbaar en toegankelijk

- Actieve uitvoering van projecten uit het Mobiliteitsplan Edam-Volendam binnen de beschikbare financiële middelen, met prioriteit voor verkeersveiligheid.
- Verbetering van verkeersveiligheid op de (polder)wegen, met specifieke aandacht voor de situatie binnen de lintdorpen in de gemeente.
- Aanpakken van snelheid en verkeersonveilige situaties in woongebieden met passende maatregelen.
- Voetgangers en fietsers krijgen prioriteit bij de inrichting en herinrichting van de openbare ruimte.
- Stimuleren van fietsgebruik met veilige fietsroutes, goede stallingen en aandacht voor schoolroutes.
- Toegankelijke openbare ruimten en routes voor mensen met een beperking, rolstoelen, rollators en kinderwagens. Hierbij specifieke aandacht voor de routes van en naar zorglocaties.
- Actieve lobby voor regionale bereikbaarheid, waaronder een toekomstbestendige tunnel of onderdoorgang bij Broek in Waterland en verbetering van knelpunten richting Amsterdam.
- De gemeente blijft zich inzetten voor het in stand houden van een directe verbinding met Amsterdam Centraal Station vanaf Zeevang, Edam én Volendam.
- We benutten koppelkansen bij onderhoud en herinrichting van de openbare ruimte zodat bij onderhoud ook kleinschalige aanpassingen kunnen worden meegenomen.
- Betaald parkeren in de openbare ruimte wordt pas overwogen als dit aantoonbaar bijdraagt aan de leefbaarheid of verkeersveiligheid.

10. ECONOMIE, TOERISME & WATERFRONT

Edam-Volendam is een ondernemende gemeente. Familiebedrijven, het MKB, horeca, visserij, recreatie, toerisme, detailhandel, agrariërs, creatieve ondernemers en lokale starters dragen bij aan werkgelegenheid, voorzieningen en levendigheid.

We willen een gemeentebeleid waarin ondernemers ruimte krijgen om te ondernemen en zich gesteund voelen bij initiatieven die bijdragen aan werkgelegenheid, voorzieningen, leefbaarheid en het culturele aanbod. Dat vraagt om **minder regeldruk, duidelijke vergunningsprocessen en een gemeentelijke organisatie die actief meedenkt.**

Bij nieuwe initiatieven kijken we niet alleen naar regels, maar ook naar de vraag wat wél mogelijk is. De Omgevingsvisie vormt daarbij het uitgangspunt voor een integrale afweging.
Tegelijkertijd willen we leegstand in de centra tegengaan. We gaan hierover actief in gesprek met eigenaren van leegstaande panden en onderzoeken waar tijdelijke maatschappelijke of commerciële invulling mogelijk is.

Een aantrekkelijke gemeente voor inwoners en bezoekers

De kwaliteit van de openbare ruimte bepaalt mede de aantrekkelijkheid van onze centra. Schone pleinen, goed onderhouden groen, gesnoeide bomen en verzorgd straatmeubilair dragen bij aan een prettige leefomgeving en een aantrekkelijk beeld voor bezoekers.

Deze ambities komen samen in de verschillende omgevingsprogramma's, waaronder het programma Waterfront. Na vaststelling van de programma's volgen we de uitvoering actief en blijven we hierover in gesprek met inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden.
We onderzoeken of een ambtelijke en/of politieke werkgroep Waterfront hierbij een rol kan vervullen.

Advisering aan de voorkant

Nieuwe ideeën moeten zo laagdrempelig mogelijk kunnen worden ingebracht. Daarom evalueren we de huidige werkwijze rond nieuwe initiatieven en verbeteren we de begeleiding en advisering aan de voorkant.
Bij nieuwe initiatieven heeft persoonlijk overleg waar mogelijk de voorkeur boven uitsluitend schriftelijke communicatie. Dit is vooral belangrijk bij initiatieven die bijdragen aan de ambities van de Omgevingsvisie, maar tegen bestaande regels of ander beleid aanlopen.
We willen eerder duidelijkheid geven over wat wel en niet mogelijk is en waar nodig meedenken over alternatieven. De Omgevingsvisie vormt daarbij het leidende kader voor de integrale beoordeling van initiatieven.

Rust en natuur in de Zeevang

De Zeevang heeft met het open veenweidelandschap en de verbinding met het water een uniek karakter. Dit biedt kansen voor toerisme en recreatie, maar ontwikkelingen moeten passen bij de schaal en identiteit van het gebied.

We zetten daarom in op kleinschalig en passend toerisme, zoals wandelen en fietsen, waarvan de lokale middenstand kan profiteren. Grootschalige ontwikkelingen die de leefbaarheid, natuur of het landschap aantasten, zoals grootschalige campings, zijn niet wenselijk.

ONZE AANPAK

Ruimte voor ondernemerschap en levendige kernen

- We verminderen waar mogelijk regeldruk en evalueren vergunningen en processen aan de hand van binnengekomen initiatieven. Daarbij vragen we ons steeds af waarom initiatieven wel of niet van de grond komen.
- Actieve ondersteuning van MKB, starters en familiebedrijven behouden via bedrijfscontactfunctionarissen
- Ruimte voor horeca, evenementen en toerisme, met aandacht voor veiligheid, leefbaarheid en dorpskarakter. Nieuwe initiatieven worden ondersteund waar mogelijk.
- Invoeren van een Ondernemersfonds, mits er een groot draagvlak is onder ondernemers
- Evalueren van de samenwerking met het Toeristische en Ondernemers Platform (TOP) en beslissen of deze in huidige vorm moet worden voortgezet of anders kan worden ingericht.
- Beter benutten van het Europaplein, ook in de wintermaanden. Inclusief verplaatsbaar groen, kleinschalige programmering en samenwerking met ondernemers.
- Actieve lobby voor behoud van de visserij en voor de aanlegsteiger in Etersheim.
- We behouden waar mogelijk de Etersheimerbraak en De Breek en de huidige functie van Het Wapen van Middelie.
- Toerisme ontwikkelen met respect voor karakter kern: spreiding waar mogelijk en betere verbinding met lokale middenstand en cultuur.
- Terrasregels, evenementenregels en vergunningsprocessen worden waar mogelijk eenvoudiger, waarbij ruimte is voor maatwerk per locatie.
- Versterking van levendige centra in Volendam, Edam, Oosthuizen en de overige kernen waar dat kan.
- Onderzoeken hoe de middenstand behouden en de leegstand aangepakt kan worden. Bijvoorbeeld met een tijdelijke maatschappelijke of commerciële invulling.
- Uitvoering programma Waterfront met aandacht voor leefbaarheid, cultuurhistorie, natuur en ruimtelijke kwaliteit.
- Het op te stellen beeldkwaliteitsplan voor de haven en dijk in Volendam als basis voor een samenhangende ontwikkeling van het Waterfront.

11. KUNST EN CULTUUR

Kunst en cultuur vormen een belangrijk onderdeel van de identiteit en leefbaarheid van Edam-Volendam. Ze vertellen wie we zijn, waar we vandaan komen en brengen mensen samen. Daarom zijn kunst en cultuur geen sluitpost, maar een waardevolle investering in een aantrekkelijke en verbonden gemeente.

Ook in financieel uitdagende tijden zoeken we naar mogelijkheden om met relatief beperkte middelen een grote maatschappelijke en culturele impact te realiseren.

Culturele trots versterken

We willen de culturele trots van Edam-Volendam versterken. Daarbij is samenwerking essentieel. Culturele instellingen, musea, verenigingen, ondernemers, organisatoren en vrijwilligers krijgen ruimte en waardering om nieuwe initiatieven te ontwikkelen.

De gemeente faciliteert waar mogelijk. Niet alleen grote evenementen zijn belangrijk; ook kleinschalige activiteiten dragen bij aan een levendig cultureel klimaat. Dorpshuizen, kerken, pleinen en andere ontmoetingsplekken bieden ruimte voor exposities, optredens, lezingen en andere culturele activiteiten.

Cultuur, erfgoed en identiteit

We vinden het belangrijk dat jongeren al vroeg kennismaken met de geschiedenis en cultuur van hun eigen omgeving. Dialect, tradities, muziek, kunst en ambachten verdienen daarom blijvende aandacht.

Samen met onderwijsinstellingen, culturele organisaties en het Club & Buurthuiswerk willen we erfgoed en cultuur toegankelijk maken voor jong en oud. Cultuureducatie draagt bij aan ontwikkeling, betrokkenheid en trots en helpt ons cultureel erfgoed door te geven aan volgende generaties.

De culturele functies en voorzieningen van de Singel in Edam willen we behouden. Ook de bibliotheek vervult een belangrijke maatschappelijke en culturele functie. Het is in iedere kern een laagdrempelige plek voor ontmoeting, ontwikkeling, educatie en cultuur. Daarom zetten we ons in voor het behoud van de bibliotheekvoorzieningen in Edam en Volendam, ook in de periode tussen de huidige en de beoogde nieuwe locatie in Edam.

Onze identiteit meer zichtbaar maken

We nodigen initiatiefnemers uit om plannen te ontwikkelen die de culturele identiteit van onze gemeente zichtbaarder maken in de openbare ruimte en op andere locaties.

Binnen de financiële mogelijkheden ondersteunen en faciliteren we initiatieven die bijdragen aan het zichtbaar en toegankelijk maken van ons cultureel erfgoed.

Volendamse Muziekgeschiedenis
Museum, culturele instelling of herkenbaar eerbetoon in openbare ruimte

Edam Kaasstad
Historische handel- en kaastradities zichtbaar

Kunstmaand
Evenement waarbij culturele organinsaties samenkomen

Erfgoed
Schooltje Dik Trom, Molen, Bezoekerscentrum

ONZE AANPAK

Culturele ontmoetingsplekken faciliteren

- Ontmoetingsplekken nog beter benutten voor culturele activiteiten.
- Initiatiefnemers krijgen praktische ondersteuning, bijvoorbeeld begeleiding bij een vergunningsaanvraag of toegang tot de gemeentelijke stroomvoorziening bij evenementen op pleinen en andere locaties in de openbare ruimte.
- We zetten ons in voor behoud van de activiteiten die plaatsvinden in de Singel en Bibliotheek Edam.
- We faciliteren initiatieven om de Volendamse muziekgeschiedenis een permanente en herkenbare plek te geven, bijvoorbeeld via een museum, culturele instelling of eerbetoon in de openbare ruimte.
- Behoud van de Kunstmaand.
- Initiatiefnemers faciliteren om de geschiedenis van Edam en het cultureel erfgoed van de Zeevang meer zichtbaar te maken voor inwoners en bezoekers.
- Inventariseren wat de verschillende musea in de gemeente nodig hebben om toekomstbestendig te kunnen functioneren, waaronder het onderhoud en de verduurzaming van de bestaande museumgebouwen.
- De samenwerking tussen de gemeente en culturele instellingen, musea, erfgoedorganisaties, onderwijs, ondernemers en vrijwilligers verder versterken.
- Het Club & Buurthuiswerk ondersteunen waar mogelijk.
- Cultuur speelt een belangrijke rol bij het samenbrengen van mensen en het vergroten van de veerkracht en zelfredzaamheid / creëren van een aangenaam leefklimaat en kansrijke omgeving voor jong en oud. Jongeren vroeg betrekken bij cultuur door middel van cultuureducatie.
- Oprichten van een programmeringsplatform, waarin culturele organisaties elkaar ontmoeten, kennis delen, gezamenlijke ambities formuleren en samenwerking ontwikkelen. Dit draagt bij aan een sterke culturele infrastructuur en een gezamenlijk verhaal over het materiële en immateriële erfgoed van Edam-Volendam.

12. REGIO EN ZELFSTANDIGHEID

Edam-Volendam werkt regionaal samen waar dat noodzakelijk en effectief is, maar zelfstandigheid staat voorop. Onze gemeente heeft een sterke eigen identiteit en een schaal die het mogelijk maakt om dichtbij inwoners te besturen.

Voor onderwerpen als bereikbaarheid, woningbouw, zorg, veiligheid, economie, visserij, water en energie is samenwerking met omliggende gemeenten, de provincie, regionale organisaties en het Rijk noodzakelijk. Samenwerking is daarbij een middel om lokale doelen te bereiken, geen doel op zich.

Een sterke positie in de regio

Edam-Volendam neemt een actieve en stevige positie in binnen de regio Zaanstreek-Waterland en richting provincie en Rijk. We wachten niet af, maar zetten ons actief in voor onderwerpen die van groot belang zijn voor onze inwoners en ondernemers.

Dit geldt onder meer voor de ondertunneling van Broek in Waterland, de fileproblematiek op de N247, goed openbaar vervoer, de toekomst van de visserij, toerisme, woningbouw, netcongestie en het behoud van voorzieningen.

Ook zijn binnen de regio Zaanstreek-Waterland afspraken gemaakt over de huisvesting van ontheemden en asielzoekers.
We werken vanuit eigen kracht en zoeken samenwerking waar die meerwaarde biedt, met behoud van lokale zeggenschap, identiteit en herkenbaarheid.

ONZE AANPAK

Samenwerken vanuit eigen kracht

- Regionale samenwerking waar dit noodzakelijk en effectief is.
- Zelfstandigheid staat voorop. We zetten niet in op een ambtelijke of bestuurlijke fusie.
- Actieve en stevige positie in Zaanstreek-Waterland en richting provincie en Rijk.
- We maken regionale afspraken transparant richting de gemeenteraad. Regionale dossiers worden periodiek besproken, zodat positie, inzet en resultaten voor de raad en inwoners inzichtelijk zijn.

13. OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Een veilige en leefbare gemeente is een basisvoorwaarde voor prettig wonen, werken en ondernemen. Dat geldt voor alle inwoners van Edam, Volendam en de dorpen en polders in de Zeevang.
We zetten in op preventie waar dat kan en handhaving waar dat nodig is. Daarbij werken we nauw samen met politie, BOA's, brandweer en maatschappelijke partners.

Veiligheid van vrouwen in de openbare ruimte

Iedereen moet zich veilig kunnen voelen in de openbare ruimte. Daarbij hebben we specifiek aandacht voor de veiligheid van vrouwen. In het kader van 'Vrouwen eisen de nacht op' wordt veiligheid voor vrouwen een vast onderdeel van de inrichting van de openbare ruimte.
Bij aanleg, herinrichting en onderhoud van straten, fietsroutes, parken en pleinen kijken we onder andere naar verlichting, overzichtelijkheid, sociale controle en veilige loop- en fietsroutes. Waar mogelijk betrekken we vrouwen zelf bij het in beeld brengen van onveilige plekken en mogelijke oplossingen.

Verkeersveiligheid en snelheid

Hardrijden vormt een risico voor de verkeersveiligheid, zowel binnen de kernen als op uitvals- en polderwegen. We maken daarom duidelijke afspraken met de politie over intensievere snelheidscontroles en handhaving.
Daarnaast zetten we in op een veilige en overzichtelijke inrichting van de openbare ruimte, zodat inrichting en handhaving elkaar versterken.

Ondermijning, drugs en jeugdproblematiek

We willen dat inwoners zich op ieder moment en in iedere kern veilig voelen. Daarom versterken we de aanpak van drugsoverlast, illegaal gokken en ondermijnende criminaliteit.
Preventie en vroegsignalering zijn daarbij belangrijk. We werken actief samen met politie, BOA's, jongerenwerk en andere maatschappelijke partners om problemen vroeg te signaleren en waar nodig daadkrachtig op te treden.

Zichtbare en laagdrempelige handhaving (BOA's)

Toezicht en handhaving moeten zichtbaar en dichtbij zijn. We zetten daarom in op voldoende en herkenbare BOA's in wijken, winkelgebieden en bij uitgaansgebieden.
BOA's zijn niet alleen belast met handhaving, maar zijn ook een laagdrempelig aanspreekpunt voor inwoners, ondernemers en instellingen. De focus ligt op het voorkomen en aanpakken van overlast en het bewaken van de leefbaarheid.

Veilig uitgaan, evenementen en toerisme

Edam-Volendam trekt veel bezoekers en kent een actief verenigings-, uitgaans- en evenementenleven. Dat vraagt om een goede balans tussen levendigheid en de rust van omwonenden.
Bij evenementen, toerisme en de kermissen blijven we daarom inzetten op goede afspraken, toezicht en handhaving. Veiligheid en leefbaarheid staan daarbij voorop.

Buurtpreventie en verkeersveiligheid rond scholen

Inwoners spelen zelf een belangrijke rol bij een veilige buurt. We blijven initiatieven zoals buurtpreventie en buurt-WhatsApp-groepen ondersteunen en stimuleren.

Rond scholen en op andere plekken waar veel kwetsbare verkeersdeelnemers komen, geven we extra aandacht aan verkeersveiligheid. Dit geldt in het bijzonder voor kinderen en senioren, fietsers en gebruikers van scootmobielen.

Brandweer

De brandweervrijwilligers in Edam, Volendam en Kwadijk zijn onmisbaar voor de veiligheid van onze gemeente. Hun inzet, dag en nacht, verdient maximale steun en waardering.
We investeren daarom in toekomstbestendige huisvesting van de brandweer op de huidige locaties.

ONZE AANPAK

Zichtbaar, preventief en daadkrachtig

- Veiligheid van vrouwen onderdeel van de openbare ruimte met aandacht voor extra veiligheidsmaatregelen zoals verlichting, sociale controle en veilige routes.
- We zetten expliciet in op betere afspraken met de politie over handhaving op maximumsnelheid, zowel binnen de kernen als op uitvals- en polderwegen.
- Versterken aanpak van overlast, met focus op drugs, illegaal gokken en jeugdproblematiek.
- Meer zichtbare en aanspreekbare BOA's in wijken, winkelgebieden en op drukke plekken zoals de Dijk.
- Veilige balans tussen uitgaan, toerisme en evenementen met aandacht voor leefbaarheid van omwonenden.
- Stimuleren van buurtpreventie en extra aandacht voor verkeersveiligheid rond scholen.
- Beschermen van kwetsbare verkeersdeelnemers, zoals kinderen, senioren, fietsers en gebruikers van scootmobielen.

ONS Belang

Handtekening:

Naam: C JAN Doevendans

Datum: 25-9-2026

Volendam|80

Handtekening:

Naam: W.J.M. Visscher

Datum: 25-9-2026

VVD

Handtekening:

Naam: S.J. Surie

Datum: 25-9-'26

BVNL Edam-Volendam

Handtekening:

Naam: S.J.M. Jonk

Datum: 25/09/'26